

[Ib Thyregod.]

er det imidlertid, at der ikke i bestemmelsen er nogen frist, inden hvilken fredningsnævnet skal afgive svar, således at sagens behandling kan trække ud i årevis, uden at ejeren kan foretage sig noget i den anledning. Der er ganske vist i stk. 2 givet hjemmel for en erstatning, hvis tilladelse nægtes, men denne erstatning kan kun betragtes som en billighedserstatning, og der er således ikke tale om fuld erstatning efter grundlovens § 73, såfremt den omtalte bestemmelse må anses for at være en ekspropriationslov eller der — således som det ærede medlem hr. Lund Jensen var inde på — kun er tale om en almindelig indskrænkning i ejendomsretten, der kan foretages uden ydelse af erstatning.

Jeg vil gerne i denne forbindelse nævne en højesteretsdom, der er afsagt den 10. maj i år i en sag mellem en grundejer og ministeriet for offentlige arbejder. Sagen angik en ekspropriationserstatning, og det antoges her, at den pågældende ejer havde krav på erstatning ud over handelsværdien af ejendommen for tab i form af renter, skatter m. v. ved ikke at kunne disponere over grunden i de 7 år, der gik fra det tidspunkt, ekspropriationen blev bebudet, til den blev gennemført. Der er næppe tvivl om, at der i visse tilfælde kan komme til at foreligge ekspropriation, såfremt fredningsnævnet svarer nej eller undlader at svare igennem en længere periode. Herfor taler også, at såvel byplanloven som byggezoneloven hjemler erstatning, såfremt zonedragningen forvolder grundejeren tab. Der er jo her reelt kun tale om en udvidelse af byggezoneloven, blot således at forbudet mod byggeri og udstykning ikke er tidsbegrænset som efter byggezoneloven. Hertil kommer, at bestemmelsen, som den foreligger, kan komme til at virke som en hæmsko på udviklingen — jeg tænker her på problemet om ændring i bestemmelserne om landbrugsforpligtelse, som den højtærede landbrugsminister har været inde på i forbindelse med fremsættelsen af lovforslaget om landbrugsordningen. Og jeg tænker også på problemerne med hensyn til erhvervsvirksomheders placering i mindre samfund, et spørgsmål, som jo også kommer til at sortere under fredningsnævnene, der jo ikke er specialister i byplanlægning.

Om denne bestemmelse har De samvirkende danske Husmandsforeninger og De samvirkende danske Landboforeninger i en henvendelse til udvalget udtalt — jeg beder den højtærede formand om tilladelse til et citat —:

„Med den foreslåede indskrænkning i retten til at bebygge landbrugsjord uden fredningsmyndighedernes godkendelse sker der en betydelig rådighedsindskrænkning for ejerne af landbrugsjord, et indgreb af stor principiel betydning for landbolovgivning, hvis berettigelse bør ses i sammenhæng med de øvrige rettigheder og forpligtelser, der knytter sig til besiddelse af landbrugsjord. På grund af paragraffens vidtrækkende landboretlige betydning bør ændringen ikke gennemføres, før en samlet revision af lovgivningen om forpligtelser og rettigheder for ejere af landbrugsjord har været gennemdrøftet i landbokommissionen af 1960. Der må under alle omstændigheder gøres kraftig indsigelse mod den foreslåede rådighedsindskrænkning, der i virkeligheden er et indgreb i ejendomsretten, så længe den ikke modsvares af erstatning eller lettelse i andre byrder. Hvis ændringsforslaget gennemføres, må det udformes således, at myndighederne i alle tilfælde, hvor der gives afslag på en anmodning om bebyggelse, straks skal rejse frednings-sag for det pågældende areal.“

Det var udtalelsen fra Husmands- og Landboforeningerne, og ud fra disse synspunkter er vort ændringsforslag stillet. Da det samlede landbrug står bag denne henvendelse, undrer det mig, at man ikke fra radikal side har kunnet følge os i disse synspunkter.

Jeg må straks sige, at vi ikke fra vor side — og det er pointeret gentagne gange under udvalgsbehandlingen — ønsker erstatning for spekulanter, men kun til de grundejere, der måtte have lidt tab gennem den udvikling, der er tale om her, en udvikling, som allerede er i gang, inden bånd på deres ejendom lægges.

Den nævnte bestemmelse er også i andre henseender uheldig. Jeg tænker her på administrationsudgifterne, der allerede er fordoblet i de sidste to år, og som må antages at ville stige meget betydeligt, hvortil kommer forsinkelse af sagerne,